

Slovenski dom

Štev. 179

V Ljubljani, v sredo, 6. avgusta 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Potek vojne na vzhodnih bojiščih

Vsi sovjetski protinapadi v Ukrajini odbiti

Uničevalna bitka tam se nadaljuje — Novi letalski napadi na Moskvo

Berlin, 6. avgusta. s. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo naslednje vojno poročilo: Izpadni poskusi sovražnikovih sil, stisnjenih na ozkem prostoru v Ukrajini, so bili odbiti. Deli nasprotnika so bili pri tem uničeni.

Pri razširjanju prodornega prostora 100 km jugovzhodno od Smolenska so bile nove skupine sovražnikovih sil s presenetljivim naskokom delno uničene, delno obkoljene.

V Estoniji je bilo zavzeto mesto Taps. Bojna letala so preteklo noč v zaporednih valovih v Moskvi uspešno obmetavala z bombami vojaške in obrambno gospodarske naprave.

Berlin, 6. avgusta. s. Nemški oddelki so včeraj zavzeli nekatere utrjene postojanke Sovjetov v predelu južno od Kijeva. Siloviti boji so se končali za Nemce z zasedbo 43 utrd, katerih posadke so bile hitro premagane. Pri tej drzni akciji je bilo več tisoč zajetih. Sovjetske izgube so bile hude.

Kakor je razvidno iz uradnega poročila, so nemške čete v Estoniji zasedle mesto Taps, nekako na pol poti med pristaniščem Tallinom in med trdnjavo Narvo ob progi, ki drži iz Tallina čez Narvo proti Leningradu. Mesto so zavzeli oklepni in napadalni oddelki po strahovitih bojih moža proti možu. Mesto Taps, nekaj važno železniško pričišče, je ena sama razvalina.

Berlin, 6. avgusta. r. Nemške radijske postaje so snoči oddajale poročila očitvev z vzhodnega bojišča. Neki dopisnik, ki se je udeležil bitke pri Smolensku, je poročal o bitki za Smolensk, da bo ostala zaradi svoje strateške in neizbrisne spominu vsakomur, kdor se je udeležil. Boriti se je bilo treba v krvavih naskokih za vsako ped zemlje, pri čemer so seveda tudi Nemci imeli hude izgube. Boji tam so bili taki, da ni bilo nič ujetnikov, temveč samo mrtvi in ranjeni.

Berlin, 6. avgusta. s. Kakor poroča DNB, se uničevalna bitka v Ukrajini nadaljuje s pospešenim korakom. Pri zadnjih akcijah je bilo zajetih 6000 ujetnikov in veliko vojnih potrebščin, med njimi 50 topov, 368 tovornih avtomobilov in cel prevoz streliva. Število padlih je seveda višje od števila ujetnikov. V enem samem kraju so našli 1600 mrtvih, med njimi več višjih častnikov in sovjetskih političnih komisarjev. Na severu je nemška prednja straža zajela 92 mož, ki so pripadali osemnajstim različnim skupinam, kar pričča, da je razkranje sovjetske vojske tam v polnem teku.

Vsi nemški listi razpravljajo o položaju v Ukrajini po obkoljevanju Nemcev in poudarjajo, da se nemška ofenziva nadaljuje brez prenehanja v okviru natančno določenega načrta. Angleški

tisk, ki je pretekli teden trdil, da so se boji na Vzhodu nekako ustalili in da se že kaže na obzorju propad nemške ofenzive, mora obmolkniti. More biti govora le o krajevnih in posamičnih sovjetskih protinapadih. Sam sovjetski tisk pravi, da je nemška napadalna sila nedotaknjena in da bo prišlo kmalu do novih važnih dogodkov.

Helsinki, 6. avgusta. s. Iz pooblaščenega vira poročajo, da je na osrednjem delu finskega bojišča finski napad v polnem teku. Severozahodno od Ladoškega jezera je docela propadel sovjetski protinapad, izveden z znatnimi silami. Ruski bataljoni so bili docela uničeni, Finci so dobili v roke velik vojni plen. Finsko letalstvo je z velikim uspehom bombardiralo umikajoče se sovjetske čete. Sovjetska letalska delavnost je bila neznamna.

Silovit angleški napad pri Tobruku - zmagovito odbit

Uradno poročilo št. 427. pravi:

Severna Afrika: Na bojišču pri Tobruku je sovražnik izvedel silovit napad proti našim postojankam. Protinapadi nemških oddelkov so prizadejali sovražniku hude izgube. Zajetih je bilo mnogo ujetnikov in na stotine mrtvih Angležev je obležalo na bojišču. Ob istem času so nemška letala uspešno napadla sovražne artilerijske postojanke.

Bojišče pri Sollumu: Delovanje prednjih oddelkov

Sovražna letala so bombardirala Derno in so bombe uničile cerkev in kolonialno bolnišnico. En mrtev in trije ranjeni med okrevajočimi.

Vzhodna Afrika: Tri sovražna letala so bombardirala, ne da bi dosegla kakšne uspehe, postojanko Uolkefit. Sovražna kolona, ki se je skušala bližati našim postojankam na sedlu Culquabert, je bila razpršena in jo je hitri napad naše posadke pognal v beg.

Angleško letalo je z visoke višine metalo bombe in zažigalna sredstva na majhno kmetstvo bivališče na Siciliji, ne da bi prizadejalo žrtve ali škodo.

Na Sredozemskem morju je naša podmornica pod poveljstvom poročnika bojnega broda Ludvika Griona potopila sovražno petrolejsko ladjo (11.600 ton), ki je vozila v Tobruk. Prav tako je na Sredozemskem morju naša podmornica z ognjem iz strojnice potopila sovražno letalo vrste »Sunderland«. Sovražna posadka je bila zajeta.

ki gotovo niso mogli služiti v fotografske namene. V drugih sobah so potem našli radijsko sprejemno in oddajno postajo, ki jo je bilo možno hitro prenesti kam drugam. Na dvorišču istega veleposlaništva so odkrili popolno radio-telefonsko napravo v avtomobilu. V kleti so oblasti izvedle preiskavo in so našle med sežiganim papirjem veliko število kovinastih pečatov. Na enem je bil napis: »Konzulat republike Čile v Bratislavi«. To dokazuje, da so se Sovjeti posluževali uradnih pečatov tujih držav, da so ponarejali politične listine. Našli so tudi dum-dum krogle.

Tudi v prostorih sovjetskega trgovskega zastopstva v Berlinu so odkrili tri polne radijske oddajne postaje. V nekem ruskem penzionu v judovski mestni četrti, so Sovjeti pustili poleg številnih popolnih radijskih varovalk, tudi mnogo nadomestnih delov. V neki sobi v drugem nadstropju so bile napeljane številne radijske antene.

Ta presenetljiva odkritja, na katera so naleteli ne samo v prostorih sovjetskih diplomatskih in konzularnih zastopstev, pač pa tudi v zasebnih hišah v Berlinu, ki so jih bili Rusi najeli, so jasen dokaz nevarnega in nezakonitega delovanja boljševikov v nemški prestolnici, ki je šlo za tem, da se izvede atentat na narodov mr.

Težave pri ameriški vojni pomoči za Rusijo

Newyork, 6. avgusta. s. Jutranji newyorški tisk z velikim poudarkom objavlja poročila o obveznostih, ki so jih Združene države sprejele v pogajanjih med namestnikom zunanjega ministra Wellesom in med sovjetskim poslanikom Umanškim. Po teh obveznostih bo Amerika dajala Rusiji čim večjo možno pomoč v materialu in orožju, da bo lahko nadaljevala odpor zoper vojske Osi. Nihče pa ne more povedati, kako bo ta pomoč izpolnjena z ozirom na to, da je sedanja ameriška vojna izdelava nezadostna, da je Amerika obvezana pomagati zlasti Angliji in pa da manjka prevozil.

Možnosti za angleško izkrcanje v Evropi

Newyork, 6. avgusta. s. Različni newyorški listi prinašajo dolge razprave svojih vojaških strokovnjakov o glasovih, da se Anglija namerava izkrcati na evropski celine. Ameriški strokovnjaki to možnost brezpogojno zanikajo in naštevajo številne nepremagljive ovire, ki bi nasprotovale uresničenju takega načrta. Zlasti podčrtavajo, da manjka Angliji potrebnih vojnih sredstev. Neki tak strokovnjak pravi na koncu svoje razprave takole: »Kadar so pianca trikrat zaporedoma vrgli iz gostilne, bo težko poskušal še četrti priti vanjo.« Tak je angleški primer v Evropi.

Potek bitke v Rusiji je nespremenljivo neugoden za Sovjete, zato ni mogoče dvomiti o izidu. Razlika med lankso vojno na Zahodu in slo tošnjo na Vzhodu je ta, da je v Franciji šlo za duhovno uničenje nasprotnika, v Rusiji pa gre za telesno uničenje, piše »West Deutscher Beobachter«.

Japonska vlada je ustavila vse pomorske zveze z Združenimi državami.

Romunska zahvala za sodelovanje italijanske vojske v boju proti Sovjetom

Bukarešta, 6. avgusta. s. Poglavar romunske države general Antonescu je Duceju poslal naslednjo brzojavko:

»V mojem ter v imenu vsega romunskega ljudstva, ki je 20 stoletij bilo straža latinstva in omike na Vzhodu, Vam izražam najbolj goreča

čustva zahvale v trenutku, ko junaški vojniki fašistične Italije prihajajo na tla Dacije, da se bodo borili ob boku romunske vojske za evropsko omiko, tesno povezano z zgodovino Italije in da bodo tako po skupni žrtvi s krvjo zapečatili neuničljive vezi, ki družijo naša naroda.«

Presenetljiva nemška odkritja na sovjetskih poslaništvih v Berlinu in Parizu

Berlin, 6. avgusta. s. Nemški poročevalski urad je objavil včeraj nova presenetljiva odkritja o delovanju sovjetskih diplomatskih zastopnikov v Berlinu in Parizu. Ta odkritja znova kažejo, kako so zastopniki Sovjetske zveze, predvsem agenti GPU, v tujih državah imeli nalogo ščuvati k sabotažnim dejanjem in voluntri.

Takoj po odhodu nemških diplomatov je sovjetska vlada dala narediti preiskavo v prostorih nemškega veleposlaništva v Moskvi. Ko je nemška vlada za to zvedela, je nekaj dni po izbruhu vojne med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo tudi od svoje strani uvedla preiskavo in poizvedovanja v prostorih sovjetskega veleposlaništva v Berlinu in v Parizu. Preiskava je dognala, da so v nekaterih prostorih, ki so bili čisto ločeni od prostorov diplomatskega sovjetskega zastopstva, imeli svoj sedež uradniki GPU-ja. Velike sobe, v katerih je bilo središče tega tajnega delovanja, so imele slepa vrata tako dobro zaprta, da je bilo treba nekaj ur, preden so jih mogli odpreti. Ko so vdrl v te sobe, so se lahko prepričali, da so imele na poseben način grajene stene, skozi katere se ni slišal niti najmanjši ropot. V njih so bila vdolana slepa vrata, ki so se avtomatično odpirala na električni gumb. V vratih so bile večje prikrite kukalnice, skozi katere se je moglo videti na hodnike in v druge sobe. Važno je dalje odkritje peč, pravega krematorija, z nalašč za to narejeno kadjo. Služili sta za razkosavanje in sežiganje trupel. Našli so tudi številno orožje za najraznovrstnejšo uporabo: gorilnike, protiplinske maske, kakšnih dvajset lisic za na roke in poleg tega še važen radiotelegrafski material. Našli so dalje tudi popolne radijske oddajne naprave z vsem, kar spada zraven. Vse to zgovorno dokazuje, kako sodobna sredstva so ti laži-diplomati uporabljali za svojo tajno delovanje. Med drugim so odkrili tudi velike količine streliva za strojnice in avtomatične samokrese poleg številnih vrst stropov in raznih shramb, v katerih so bile najhujše eksplozivne snovi.

V uradih bivšega sovjetskega vojaškega odposlanca v Franciji so našli tudi strelivo, strojnice, avtomatične samokrese, cigarete, v katerih je bilo razstrelivo, ter mnogo drugih vojaških potrebščin. V mučnicah uradov GPU-ja so našli kemične izdelke za razkranje človeških trupel. Lahko smo prepričani — končuje poročilo agencije DNB — da ni bil umorjen samo voditelj izseljenih Rusov general Miller in njegovo truplo zažgano v prostorih GPU v Parizu, pač pa da je, na isti način izginil v Franciji tudi famozni general Kutepov in druge osebnosti iz Bele Rusije ter sovjetski opozicionalci.

Berlin, 6. avgusta. s. V zvezi s presenetljivimi odkritji v prostorih sovjetskih diplomatskih zastopstev v Berlinu in Parizu, odkritji, s katerimi se z velikim zanimanjem bavi berlinsko časopisje, so se zvedele še nove podrobnosti:

Sprejemi pri Duceju

Rim, 6. avgusta. s. Duce je nadaljeval s sprejemi prefektov in včeraj poslušal običajno letno poročilo prefektov iz Brindisija, Taranta, Foggie, Lecce in Barija.

Admiral Campioni — guverner italijanskih otokov v Egejskem morju

Rim, 6. avgusta. s. Na mesto armadnega generala Ettore Bastica je bil za guvernerja italijanskih otokov v Egejskem morju in za vrhovnega poveljnika tamošnjih oboroženih sil imenovan admiral pomorskega oddelka Inigo Campioni, kraljevi senator, rojen v Viareggiu 14. novembra 1878. V svetovni vojni je izpolnil številne naloge v Jadrani kot poveljnik rušilca, po vojni je bil mornariški odposlanec v Parizu, nato načelnik kabineta v mornariškem ministrstvu, admiral pomorskega oddelka, glavni ravnatelj mornariške oborožitve, nato pa podnačelnik mornariškega glavnega stana. Kot vrhovni poveljnik prvega pomorskega oddelka je vodil bitko pri rtu Stilo in pri rtu Teulada s kar najsrečnejšim uspehom. Podnačelnik mornariškega glavnega stana je bil od 18. decembra lani.

Pohvala bersaljerjem izpred Tobruka

Bengasi, 6. avgusta. s. Med polki, ki oblegajo Tobruk, se je posebno izkazal 8. polk bersaljerov. V hudih bitkah v maju je ta polk, ki mu poveljuje polk. Montemurro, pohvalil general Rommel, pohvalil pa ga je tudi polkovnik von Herff, ki se je takole izrazil:

Izražam svojo najvišjo pohvalo oddelkom polkovnika Montemurra zaradi junaštva, ki so ga pokazali v srditih bitkah dne 15. maja. Častniki in vojniki so držali svoje položaje do skrajnosti. Oddelek, ki je branil planjavo Halfaya, se je upiral z levej hrabrostjo do zadnjega moža proti premočnim sovražnim silam. Večina njih se je žrtvovala, zvesta svoji zastavi. Naj se jim ohrani časten spomin! Nadaljevali bomo borbo do končne zmage. To dnevno povelje naj se naznači takoj vsem oddelkom polka.

Preiskava proti zarotnikom v Bolgariji

Sofija, 6. avgusta. s. Končana je bila preiskava proti 31 bolgarskim in štirim tujim državljanom, obtoženim zarote na škodo bolgarske države. Vsi so bili že dalj časa zaprti. Kakor pravi obtožnica, so osumljeni nameravali pred zlomom Jugoslavije izvesti v Bolgariji državni prevrat na korist Anglije in Jugoslavije. Na oblast so hoteli spraviti znanega prevratnika Dimitrova. Za vse bolgarske in za vse tuje obdolžence, med katerimi je tudi bivši načelnik tiskovnega urada pri angleškem poslanstvu v Sofiji, Normann Dawes, zahteva preiskovalni sodnik smrtno kazen. Razprava bo v septembru.

Prijeti komunistični prevratniki na Madžarskem

Budimpešta, 6. avgusta. s. Madžarske policijske oblasti so včeraj prijele voditelje skrivnega komunističnega gibanja, čigar pripadniki so po večini galiki Jude. To prevratno delovanje je vodila neka ženska z imenom Petruška, Rusinja, ki se je izdajala za Madžarko. Ta je pred začetkom vojne bila v vsakdanjih stikih s sovjetskimi poslaništvom v Budimpešti in od njega dobivala velike vsote denarja za podporo prevratnemu tisku. Deset voditeljev z omenjeno žensko na čelu je bilo izročenih vojaškemu sodišču.

Poskusi roparskih tolpe v Bosni

Zagreb, 6. avgusta. s. Dne 2. avgusta, na pravošlani praznik sv. Ilje, so srbske komunistične tolpe, katerim se je pridružilo nekaj roparskih tolpe, skušale izzvati v Bosni nemire, ki pa so klavirno spodleteli. Uničevanje komunističnih in roparskih tolpe, ki se šče držijo po bosanskih gorah, se nadaljuje po načrtu.

Neutemeljene vesti o spornih v francoski vladi

Pariz, 6. avgusta. s. Generalni odposlanec francoske vlade v Parizu Brinon je včeraj izjavil zastopnikom tiska, da so neutemeljene glasovi o krizi v francoski vladi. Res je to, da sta maršal Petain in admiral Darlan zvesta svoji politiki in da bosta nadaljevala s sodelovanjem pri novem evropskem redu.

List »Oeuvrec« pa ostro obsoja delovanje višjejske vlade in pravi, da mora njena politika biti jasna in točna, zakaj čas dvoumnosti je minil.

General Weygand podrejen predsedniku francoske vlade

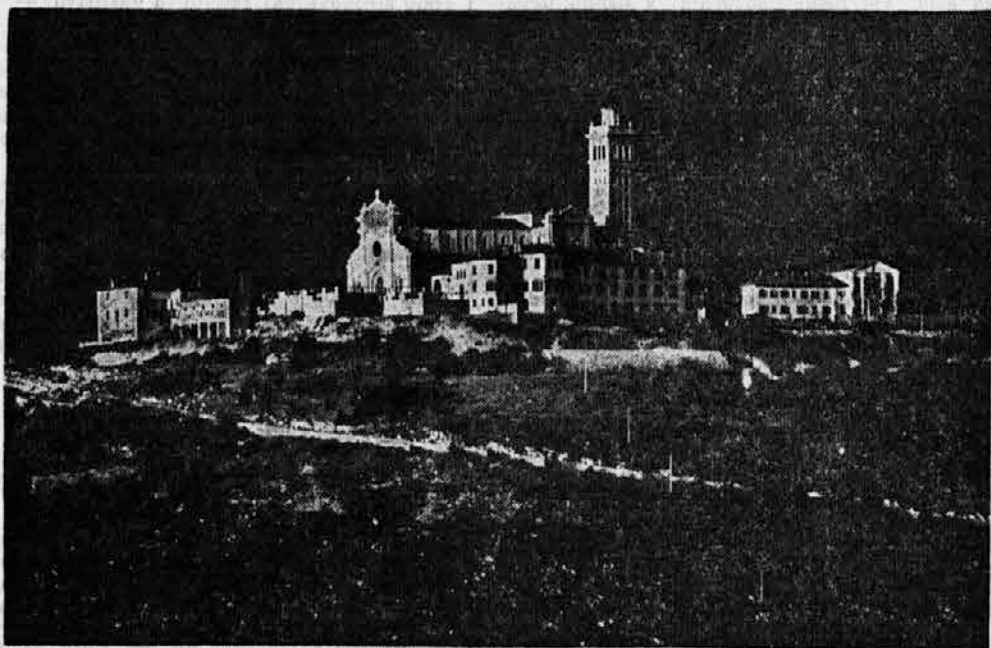
Vichy, 6. avgusta. s. Uradni list prinaša odlok, po katerem je general Weygand, generalni pooblaščenec francoske vlade za vse vojne sile v Afriki, podrejen predsedniku vlade admiralu Darlanu. Ta bo odsej dajal Weygandu navodila v vseh vprašanjih splošne politike in glede vseh važnih odločitev. (General Weygand je dodaj v vseh teh stvareh imel proste roke.)

Glasovi o spopadih med Japonci in Rusi

Sanghaj, 6. avgusta. s. Z ozirom na glasove, da je na meji med Mandžurijo in Sovjetsko Rusijo prišlo zadnje dni do resnih spopadov, je pooblaščen zastopnik japonske vojske izjavil, da ni videti, da bi bilo ob omenjeni meji prišlo do kakih takih dogodkov. Pač pa je prišlo pred kakimi 14. dnevi blizu mesta Mančulija ob meji do spopada med sovjetskimi obmejnimi oddelki, ki so vdrl na mandžursko ozemlje, in med japonskimi stražami, ki so začele streljati nanje.

Viharna zgodovina Svete gore pri Gorici

kakor jo nadvse zanimivo podaja dopisnik goriškega »Gazzettina«

Dopisnik goriškega »Gazzettina« se je pred kratkim udeležil potovanja na Sveto goro pri Gorici in je o tej sloviti božji poti napisal izredno zanimivo poročilo, v katerem beremo tole:

Ko smo pustili za seboj solkanski okoliš, se je začelo naše vzpenjanje na Sveto goro. V glavnem lahko razdelimo to pot v dva dela, v tistega do Dolskih sel, kjer te vabi dobra krčma, da se za trenutek ustaviš, se okrepčaš in si privežeš dušo, in drugega, dosti bolj strmega in utrudljivega, od Dolskega sela do cerkve na vrhu, ki se dviguje 680 metrov nad morsk gladino.

Ze pri Dolskih selih, kjer človek pride spet malo do sape in vidi pred seboj strmo pot, se pokrajina zapira pred našim pogledom in nam dovoljuje pogled na gorsko globel modre Soče, ki po časi, skoro bi rekli poželjivo zavije na Goriško polje ter se zgublja za poslednjim kraškim grebenom, ki se prilinjeno spusti k Zagraju, kjer ga privije k sebi Soča in ga ljubkuje. Zvoniki cerkva, skupine hiš, naselja in obdelana polja! To je blagoslovljena zemlja, tako rodovitna in tako ubogljiva...

Ze imamo za seboj dva kilometra zabavne poti, ki nas je popeljala na vrh do cerkve in samostana. Med potjo ti pride na misel marsikaj. Spomniš se davne preteklosti tega »lovitega« goriškega samostana. Spomniš pa se tudi na tiste nedavne čase, ko so srditi boji dve leti divjali na tej gori, na Sabotinu, ki je bil ves prekopan in preluknjani, na gričih, ki se dvigujejo na nasprotni strani in ki so gledali, kako je pehota, oddelek za oddelekom, naskakovala v boju na nož sovražnika, ki se je bil zagrizel v strelske järke in za podzemne hodnike, potegnjene preko lahke, rdeče zemlje, ter se zavaroval z muhastimi žičnimi ovirami.

Čudežna prikazen Uršuli Ferligoj

Ko in od teh hudih bojev ter krvavih bitk, ki so se to odigravale, ti spomin pohiti nazaj v daljno preteklost ter se ustavi v prvi polovici 16. stoletja, ko se je preprosti pastirici Uršuli Ferligoj prikazala Marija ter ji velela, naj gre k župniku v Solkan in mu sporoči, naj zgradi na tej gori, skalnati gori Marijino cerkev. In leta 1540, komaj leto dni potem, ko se je Marija čudežno prikazala pastirici Uršuli Ferligoj, so začeli na Sveti gori graditi cerkev s tremi ladjami. Oglejski patriarh Marco Grimani je to cerkev obogatil s krasno sliko, o kateri pravijo, da jo je naredil Cima de Conegliano, sliko, ki predstavlja Mater božjo z Detelom, okrog pa so naslikani svetniki.

V samostanu so se naselili frančiškani iz Bosne

Vse verno ljudstvo iz goriške in bližnjih pokrajin je hitro zvedelo za čudež, ki se je zgodil, in velike množice ljudi so začele romati na goro, v cerkev, ki se je bila šele komaj dvignila iz temeljev. Ta nenavadno velik dotok vernikov je pravil solkanskega župnika do tega, da je končno le uslišal številne prošnje ljudstva, ki je želelo, da bi bila na tej gori stalno vsak dan sv. maša. Zaposlil je višje cerkvene oblasti, naj dovolijo zgraditi v bližini cerkve tudi samostan. Tako so se naselili na Sveti gori očetje frančiškani iz Bosne,

ki so bili od tam pregnani, ker so deželo zasedli Turki.

Približno leta 1570. je bil zgrajen skromen samostan, ki je bil potem v 18. stoletju predelan tako, da so v njem lahko prenočevali tudi romarji. Istočasno pa je bil zgrajen še nov samostan, mnogo prostornejši od prejšnjega, in sicer na južni strani cerkve. Ta novi samostan se je kmalu zelo obogatil z raznimi darili, ki so jih mu poklonili verniki.

Meseca junija 1717 je bilo na glavnem trgu v Gorici

slovesno kronanje svetogorske Marije

Številni kronisti so opisali to kronanje kot izreden dogodek, kajti pri tej priliki je prišlo od vseh krajev, iz Julijske Benečije, Furlanije in iz Veneta nenavadno mnogo ljudstva. Razumljivo je, da je po tem dogodku šel glas o Sveti gori še dlje med ljudstvo. Odslej je prihajalo na to božjo pot na tisoče in tisoče romarjev od vsepovsod.

Žalostna doba Jožefa II.

Toda te sreče številnih svetogorskih romarjev je bilo kaj kmalu konec. Avstrijski cesar Jožef II. je s posebnim odlokom meseca januarja 1786 frančiškanski samostan na Sveti gori dal zapreti in zapleniti vse premoženje. Sliko svetogorske Matere božje so tedaj prenesli v Solkan. Zgradbe na gori so začele razpadati. Tudi cerkev je padla v razvaline in zvon, ki je vabil svetogorske romarje, je utihnil, kajti zvonik so podrli do tal. Frančiškani s Svete gore so se zatekli pod streho samostana sv. Antona v Gorici.

Ko je leta 1790 cesar Jožef II. umrl, je verno ljudstvo doseglo od njegovega naslednika Leopolda II., da sme na Sveti gori

znova zgraditi cerkev in samostan

seveda na lastne stroške. Meseca septembra 1793. je goriški nadškof Inzaghi znova blagoslovil ta svetil kraj ter dal postaviti znova na dragoceni oltar, ki ga je podaril grof Cassisi, čudodelno sliko Matere božje.

V naslednjih letih so bila poslopja povečana, zgrajena pa so bila še nova. Cerkev na Sveti gori

Sveta gora pred svetovno vojno

je dobila nazaj svoj prejšnji sloves in nikdar ni tu manjkalo številnih romarjev, Marijinih častilcev. Posebno mnogo jih je prihajalo na to slovito božjo pot na praznik Velikega Smarna, 15. avgusta.

Divjanje svetovne vojne

Po zasedbi Gorice v avgustu leta 1916, je Sveta gora postala neposredni cilj italijanskih napadov, ki so bili na tem skalnatem hribu ponovno odbiti, dokler se pehoti brigade »Campobasso« ni posrečilo, 14. maja 1917 polastiti se Svete gore. Prvi italijanski častnik, ki je razvil po krvavih bojih na vrhu italijansko zastavo in je bil zato odlikovan z zlato kolajno, je bil Tržčan Guido Zlatoper. To zastavo zdaj skrbno varujejo bratje s Svete gore v svojem samostanu.

Končno veljavno je bila Sveta gora zavzeta po oženju meseca avgusta 1917, kajti junaki naskakovalci 230. pehotnega polka so po zavzetju hriba 14. maja istega leta, morali zapustiti vrh, ker je bil preveč izpostavljen sovražnemu ognju.

Nova slovesna posvetitev 1. 1928

Po svetovni vojni je bila monumentalna cerkev s samostanom vred še enkrat prenovljena in je načrte za to naredil arhitekt Baresi. Cerkev je bila znova posvečena ob velikih slovesnostih avgusta 1928. Obnovitvena dela so stala nad 4 in pol milijona lir. Pri tem pa so všteti tudi stroški za ureditev ceste na goro, zgraditev avtomobilske garaže, pokopališča in vodnjaka s pitno vodo.

Ko prideš na vrh Svete gore in oziraš okrog po neizmerni ravnini, ki je vijoličasto obrobjena na obzorju, na katerem se blešči kot dolg tenek pas morje, se nehote spomniš stihov pesnika Vittoria Locchija iz Zagreja, ki je v svoji bujni predstavi videl v tej lesketajoči daljavi dolgo sulico, ki jo je pozabil orjak med zraslim poljem...

Praznični zbor zvonov, ki se razlega s tega hriba čez vso široko ravnino pod njim, ravnino, ki jo aprilsko sonce vsako leto znova oživi, te pozdravlja ob prihodu. Zivljenje je po tolikih viharjih

in tolikih spremembah dobilo nazaj svojo pravico. Nikomur več se Marija ni prikazala, prav tako kakor se Sveta gora tudi nikdar več ne bo vrnila k tisti preprostosti, ki je oblikovala nekoč to prvo baziliko šestnajstega stoletja.

Milo iz morskih alg

»L'informazione Economica Italiana«, poroča, da so v Kristiansundu na Norveškem odprli tovarno, v kateri izdelujejo milo z uporabljanjem morskih alg.

Pravijo, da je nove vrste milo tako izborno, da ni čudno, če so kupovalci začeli tako zelo povpraševati po njem. Da pa je to milo res nekaj posebnega, naj dokaže dejstvo, da je zdaj tudi neka tovarna v norveški prestolnici Oslu sklenila začeti z izdelovanjem mila iz morskih alg.

Metulji zaprli cesto

Nekaj nenavadnega se je v nedeljo zgodilo na neki avtomobilski cesti, ki je speljana v smeri sever-jug čez Jütland na Danskem. To cesto, po kateri je navadno izredno živahen promet z najraznovrstnejšimi vozili, so nenadno pokrile na debelo gosonice metuljev, ki jih je letos menda zaradi hude vročine, ki tudi tej precej severni deželi ni prizanesla, še prav posebno veliko. Asfaltna cesta je bila naenkrat pokrita z živo pisano preprogo gosonic kar pet kilometrov na daljavo.

Vsa vozila, tudi avtomobili in kolesa, so se morala ustaviti, ker je cesta postala zaradi tolikega števila gosonic preveč spolzka. Šele čez več ur, ko so to nevšečno nadlego spravili s poti in cesto očistili, je bil promet spet odprt in so očistili vozila, ker se jih je na obeh koncih z gosonicami »asfaltiranega« dela ceste prav precej nabralo, mogla nadaljevati svojo pot.

Zdravilišče Montecatini v Toskani

Termalno kopališče in zdravilišče Montecatini terme, ležeče v Toskani, so eno najbolj znanih italijanskih zdravilišč. Spadajo med najelegantnejša kopališča, ljubko se naslanjajo na prve obronke toskanskih Apeninov. Polno imajo prijaznih vil in ponosnih zgradb. Osvežujoč in prijeten je hlad obsežnih senčnih parkov in vrtov.

Sezija traja v zdravilišču Montecatini Terme od 1. aprila do 30. novembra. V tem času, zlasti pa spomladi in jeseni, ko se predstavi priroda v najlepšem času, se zbere v kopališču izbrana publika, ki išče, pa tudi v polni meri najde oddih in zdravje.

Izvirki so zelo bogati. Vsebujejo predvsem klor, žveplo in natrij. Raznovrstne so metode, ki služijo zdravljenju: v kopelih in tuših v

fangu, z inhalacijo ali z razpršenjem. Mnogo je tudi bolezni, za katere je to zdravilišče indicirano z izrednim uspehom, saj se tu zdravijo črevesna in ledvena obolenja, bolezni jeter in pankreasa, revmatična obolenja, kot sploh bolezni preosnovne, prekomerna debelost, sladkorna bolezen in pa vse bolezni, ki jih povzroča daljše bivanje v tropskih krajih.

Mimo zdravilišča vodi odlična avtomobilska cesta Firenze-Viareggio. Od Firenze je oddaljeno zdravilišče komaj uro vožnje. Z zdravilišča Montecatini Terme so kaj lahko dosegli vsi ostali kraji lepe Toskane. Ti kraji so predvsem po svoji zgodovini in umetnosti znane Firenze, Siena, S. Gimignano, Pisa, Lucca in drugi. — Očarljive so tudi bližnje senčne doline Abetone in Vallombrosa.

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

Gotfrid se je medtem gootovo že spustil v boj s sovražnikom. Toda ali ho mogel zdržati tako dolgo, da mu pride on na pomoč? Saj je od njegovega prihoda bil odvisen uspeh boja.

Poslal je nekaj izvidnikov proti dolini, kjer se je prejšnji večer utaboril sovražnik. Ko so se čez četrte ure izvidniki v diru vračali, je takoj zaslutil, da mu prinašajo slabe novice.

In res je bilo tako.

Po poročilu izvidnikov, je dolina bila pravcato mravljišče in povsod je bilo videti znake ljutega boja. V smeri proti Antiohiji pa sem jtm je zdelo, da su videli umikajoče se čete križarjev.

Hugo je prebledel.

Hugo je v prvem navalu jeze in obupa hotel navaliti s svojimi četami na saracene, da bi v boju našel smrt in mu ne bi bilo treba stopiti pred najvišjega poveljnika. Toda kmalu se je zavedel in spoznal, kako bi tako dejanje bilo nespametno in celo zločinsko, saj bi toliko vojščakov, ki bodo ob drugi priliki tako zelo potrebni, brez koristi žrtvoval. Ni mu torej preostalo drugega, kot da se vrne v taborišče, pod obzidje Antiohije.

Andrej, ki je jezdil poleg svojega gospoda, je videl na njegovem obrazu, kako trpi in tudi njemu se je stiskalo srce. Rad bi bil tolažil svojega gospoda, katerega je ljubil, kakor da bi bil njegov sin, toda kaj naj mu reče on, preprosti in nevedni vojščak?

*

Bledi Hugov obraz je še bolj prebledel, ko je ob prihodu v taborišče zaslišal okrog sebe jezne vzklike razburjenih vojščakov.

Skupina sulicarjev si je le s težavo utrla pot skozi mrmrajočo in zabavljajočo množico in je obkolila mladega viteza. Po-

15 veljnik mu je sporočil Gotfridov ukaz, da ga morajo nemudoma priversti pred njega.

Stopil je na vitezovo stran in mu odvezl meč.

Hugo je molče sklonil glavo.

Andrej je hotel slediti svojemu gospodu, toda poveljnik mu je to zabranil.

»Ali hočeš tudi ti, prijatelj priti pred sodišče? Glej, da čim prej izgineš!«

Andrej pa se ni hotel kar tako umakniti in je premišljeval ali naj bi se postavil poveljniku po robu. Toda Hugov glas ga je ustavil.

»Pusti, Andrej! Videla se bova pozneje.«

Andrej se je umaknil in žalostno gledal za svojim gospodarjem, ki se je počasi oddaljeval sredi množice razburjenih vojščakov.

Svet poveljnikov, katerega je nekoliko pozneje sklical Gotfrid, je soglasno izjavil, da je treba krivca strogo kaznovati, da se s tem utrdi disciplina v armadi, ker so mnogi poveljniki postali že precej samovoljni in oblastni. Razpravljali so o kazni, ki naj bi bila naložena Ivrejskemu vitezu, toda Gotfrid je prekinil njihovo razpravljanje in dejal:

»Najprej je treba slišati, kako bo vitez opravičil svoje ravnanje, nato pa ga bom za vedno odstranil iz armade, ker se mi to zdi najboljše kazen.«

»In kam naj gre?« je vprašal Tankred.

»Baldvin se je ustavil v Edesi s številnim spremstvom onih viteзов, ki so pozabili na namen njihovega odhoda iz domovine. Naj le gre tudi on k njim! V naši armadi morajo biti zanesljivi ljudje in vitezi brez madeža. Preveč nevednih ljudi, preveč pokvarjenosti je v naših vrstah, gospodje. Dokler se ta plevel ne iztrebi, ne bodo naše zastave vihrale niti na obzidju Antiohije, niti na trdnjaviških stolpih Jeruzalema.«

»Res je tako!« so vzkliknili poveljniki. »Naj torej Hugo Ivrejski prejme zaslužen kazen!«

Gotfrid pa je nadaljeval:

»Torej smo se sporazumeli. Sporočite torej svojim vojščakom, naj se zberejo na koncu taborišča. Čez eno uro bo Ivrejski vitez moral zapustiti armado.«

Poveljniki so odšli. Zadnji je ostal škof Ademar, ki se je še pred odhodom okrenil k Gotfridu.

»In vse to, ne da bi slišal zagovor mladega viteza!« je vzkliknil. »Ali je sploh znano, zakaj ni o pravem času prispel na določeno mo mesto?«

Gotfrid je namršil obrvi.

»Ne, ničesar nam ni znanega. Toda dejstvo je, da je po njegovi krivdi padlo mnogo naših bojnikov. Predvsem pa naj kazni, ki zadene njega, služi za zgled drugim. Odkar se je Baldvin ustavil v Edesi, je že mnogo viteзов odšlo za njim in mnogi izmed teh, ki so še ostali, je skrivaj hrepnelo po tem, da bi se ta naša osvobodilna vojna spremenila v zavojevalno. Ne vem, kako bi se ta mladenič mogel opravičiti, toda tudi če bi se to posrečilo, je nadvse potrebno...«

»Razumem!« ga je prekinil Ademar. »Bog naj čuva nad nami vsemi!«

Pol ure pozneje je bila vsa armada zbrana na določenem mestu in sulicarji so le s težavo ubranili vojščakom dostop do prostora, ki je bil pripravljen za poveljnika.

V prvih vrstah je bilo opaziti boira Ambroža, katerega so mnogi gledali z vidno nevoljo, zaradi govoric, ki so o njem krožile med ljudmi. Nekoliko oddaljena od njega sta stala Ken in Fulke, ki sta z od hudobnega veselja žarečimi očmi nestrpno pričakovala obsodbe njegune smrtnega sovražnika.

Hipoma pa je množica utihnila. Prispel je Gotfrid Bujonski, v spremstvu poveljnikov, ki so se zvrstili okoli njega na zasilnem odru, katerega so postavili vojaki in ga pokrili s šotorskim platnom. Kmalu nato je prišel Hugo, golglav in smrtno bled. Spremljali so ga štirje sulicarji.

Gotfrid je bežno pogledal množico vojščakov, ki se je gnetla za vrsto sulicarjev in nagrbancil čelo. Nato se je okrenil k Ivrejskemu vitezu, ki je stal le nekaj korakov oddaljen od njega.

»Vitez iz Ivreje! Najvišje poveljstvo vam je zaupalo zelo važno nalogo, katere pa niste izvršili. Kako se morete opravičiti? Ali ste mogoče pozabili na dana vam navodila? Mnogo smo pričakovali od vas, a kaj ste storili? Križ, za katerega bi se bili morali boriti, je doživel hud poraz. Dobro veste, kdo je za to odgovoren. Kako morete opravičiti svoje ravnanje? Govorite!«